

[Ministeren for offentlige arbejder.]

opkrævningsbreve og -pakker foreslås fastsat til 4 kr. 50 øre. Nævnte takst indebærer en stigning på 1 kr. 50 øre.

I forbindelse med sidste generelle takstforhøjelse pr. 15. juni 1974 blev der ikke gennemført egentlige takstforhøjelser, men derimod visse lettelser for kontohaverne, hvoraf jeg skal nævne rabatordningen for indbetalingskort samt bortfald af gebyret for overførsel af beløb, hvor kontohaveren anvender tilsendte indbetalingskort (den såkaldte GIK-ordning).

På grund af svagere stigning end forventet af renteindtægter fra postgirovirksomheden finder jeg det imidlertid ikke denne gang rimeligt at holde postgirotaksterne uden for generelle forhøjelser. Jeg kan på denne baggrund meddele, at jeg eksempelvis agter at forhøje portoen for indbetalingskort med 30 øre til 90 øre hhv. 70 øre afhængigt af, om indbetaleren eller beløbsmodtageren skal betale portoen.

Vedrørende forskellige særlige gebyrer:

De foreslåede forhøjelser af gebyrerne for rekommanderede forsendelser og værdiforsendelser vil blive fulgt af beskedne administrative reguleringer af gebyrer for andre særlige tjenesteydelser, herunder gebyrer vedrørende udvekslingen med udlandet.

Post- og telegrafvæsenet har fra Danmarks Statistisk indhentet oplysning om, at de omhandlede forslag til takstforhøjelse for brevfor sendelser vil påvirke reguleringspristallet med 0,02 point.

Det skal endvidere oplyses, at der som følge af, at takster for visse forsendelsesarter er pålagt merværdiafgift, vil fremkomme en merindtægt for statskassen på ca. 13,8 mill. kr.

Vedrørende lovforslaget i øvrigt skal jeg blot anføre, at dette foreslås iværksat pr. 1. marts 1976.

Takstforhøjelsernes gennemførelse fra denne dato vil være betinget af, at lovforslaget vedtages senest i midten af januar 1976 af hensyn til forberedelserne af ændringerne, herunder fremstilling af frimærker og bekendtgørelser m. v.

Med disse bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte forslag til lov om mærkning og skiltning m. v. inden for forbrugsområdet, idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets indhold samt den af forbrugerkommissionen afgivne betænkning I (betænkning nr. 597 - 1971).

På Danmarks kommunistiske partis vegne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger, idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Erlendsson) (FP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Gratis lægelig vejledning af kvinder i brug af svangerskabsforebyggende midler), idet jeg henviser til bemærkningerne til forslaget vedrørende motiveringen for fremsættelsen.

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om svangerskabsafbrydelse, idet jeg vedrørende motiveringen for fremsættelsen skal henvise til bemærkningerne til forslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ove Jensen.

Formanden:

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 19. november 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Poul Dam) (SF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele hr. Ove Jensen orlov, jfr. valglovens § 84,

[Poul Dam.]

stk. 3, 2. punktum, så jeg kan indlede også denne uges talerrække med at gøre indstilling om godkendelse af en stedfortræder.

Det drejer sig om fabrikant *E. Askjær Jørgensen*, Brande, der er 1. stedfortræder for fremskridtspartiet i Ringkøbing amtskreds, hvor hr. Ove Jensen er valgt.

Udvalget til valgs prøvelse har behandlet denne sag, og jeg kan herefter på et enigt udvalgs vegne afgive følgende:

Indstilling.

Fabrikant *E. Askjær Jørgensen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag den 19. november 1975.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 100 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:
Spørgsmål til ministrene.

Af *Erik Holst* (S) til landbrugsministeren:

„Vil ministeren sikre, at statens veterinære institut for virusforskning ikke som led i de almindelige spareforhandlinger nedskæres eller påføres besparelser, der bringer instituttets fortsatte eksistens og forskningsmuligheder i fare?“

(Spm. nr. 113).

Skriftlig begrundelse.

Der har i dagspressen været forlydender fremme om, at instituttet, hvis rammebelagte udgifter for 1976-77 er ansat til 15 mill. kr., nu skal stilles over for besparelser på 5 mill. kr. i 1976-77 og 10 mill. kr. i 1977-78. Da instituttets lønudgifter er ca. 10,8 mill. kr., vil besparelser af den anførte størrelse i praksis betyde instituttets totale likvidering. Instituttet har netop afsluttet udvidelse til ca. 20 mill. kr. med den begrundelse, at det skulle påtage sig studier og bekæmpelsesopgaver ud over mund- og klovsyge, da nye virussygdomme med sandsynlighed kunne indføres udefra. Instituttets betydning for den veterinære forskning er højt anerkendt og af stor samfundsmæssig betydning, ligesom dets isolationsmuligheder er helt usædvanlige.

Erik Holst (S):

Til supplerung af min begrundelse vil jeg gerne tilføje et par ord.

Nu er forskningen jo i al almindelighed kommet i søgelyset, sparesøgelyset, og her er tale om en forskningsinstitution, der virkelig har et samfundsnyttigt sigte, som også er røget ind i dette søgelys. En besparelse som den, der har været omtalt i aviserne, på 5 mill. kr. på statens veterinære institut for virusforskning vil ganske enkelt betyde en ødelæggelse af instituttets muligheder.

En yderligere besparelse, der skulle gå op til 10 mill. kr., vil betyde en komplet nedlæggelse. Derfor mit spørgsmål: kan man sikre Lindholm en eksistens forskningsmæssigt og beskæftigelsesmæssigt?

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Spørgsmålet om besparelser på statens veterinære institut for virusforskning er ikke fremsat af landbrugsministeren eller landbrugsministeriet, hvis det overhovedet er fremsat. Jeg ved naturligvis, at der er gået mange rygter om denne sag, og det er klart, at hvis spørgsmålet bliver bragt ind i de standende spareforhandlinger, må jeg tage stilling til det.

Jeg kan oplyse, at jeg i så fald også vil indhente de nødvendige erklæringer fra veterinærmyndighederne og fra de organisationer, som først og fremmest er interesse-rede i dette område.

Jeg vil dog gerne tilføje, at det bestemt ikke er min hensigt at gå så langt i disse undersøgelser som at foreslå, at der skal foretages besparelser i det omfang, som spørgeren her nævnte, idet det ganske rigtig ville betyde en total lukning af vort forskningsarbejde på dette område, og det mener jeg ikke det vil være muligt af politiske og veterinærmæssige grunde at tage ansvaret for.

Erik Holst (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, fordi der heri ligger et tilsagn om, at skulle disse spareforslag, som trods alt har været i bladene, konkretiseres, vil det betyde, at ministeren må tage afstand fra de størrelser, der har været angivet.

Nu har jeg senere i dagspressen set, at begrundelsen for, at man i givet fald kunne spare så meget, skulle være, at landbrugs-

[Erik Helst.]

organisationerne ikke var interesserede i en videreførelse af Lindholm, fordi kødeksporten til USA prismæssigt skulle være påvirket af, at vi giver mund- og klovsygevaccine i området omkring Lindholm.

Jeg vil derfor gerne supplere mit spørgsmål til ministeren med følgende: er det rigtigt, at disse synspunkter har været rejst fra landbrugsorganisationerne om, at man på kort sigt for en kort prisgevinst vil sætte så meget på spil, som kan betyde en udgift på hundreder af millioner kroner i givet fald ved en virusinfektion her i landet?

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Jeg kan oplyse, at disse synspunkter ikke har været rejst over for landbrugsministeriet eller landbrugsministeren. Kommer der mere aktualitet i de her omtalte planer, er det klart, at vi fra landbrugsministeriets side vil indhente erklæringer fra de berørte organisationer, og det vil naturligvis i første omgang sige landbrugsforeningerne og husmandsforeningerne, om deres syn på sagen. Men indtil dette øjeblik er der ikke fra disse organisationers side over for mig givet udtryk for, at man skulle have synspunkter som dem, der her refereres til.

Wamberg (FP):

Hvis dette spørgsmål skal behandles i landbrugsministeriet, vil jeg gerne spørge, om landbrugsministeren i forbindelse med de oplysninger, der så skal fremskaffes vedrørende Lindholms virksomhed, også vil skaffe oplyst de negative virkninger, virusforskningen og udviklingen af vacciner har haft for landbruget og for landbrugseksporten. Det må efter min mening indgå som et meget væsentligt led i vurderingen af, hvorvidt man skal fortsætte på Lindholm, eller man ikke skal.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Ja, jeg kan naturligvis bekræfte, at jeg ikke træffer den slags beslutninger på egen hånd uden at spørge alle dem, der måtte være interesseret, og her henviser jeg til mine bemærkninger fra før om, at jeg naturligvis vil indhente erklæringer fra landbo- og husmandsforeningerne, som jo også dækker det område, der her tales om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kirsten Sparre Andersen (V)* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren efter forhandling med socialministeren tage initiativ til, at den behandling af alkoholmisbrugere og narkotikamisbrugere, der ligger uden for hospitalerne, bliver lagt ind under samme ministers område?“

(Spm. nr. 104).

Skriftlig begrundelse.

I dag hører behandling af alkoholmisbrugere ind under indenrigsministeren og behandlingen af narkotikamisbrugere ind under socialministeren. Derfor arbejder man ude i amterne med disse to nært beslægtede problemer i både sygehusforvaltningen og socialforvaltningen. Begge steder er man forpligtet til at sørge for, at der er et tilstrækkeligt stort behandlingsapparat til at hjælpe disse to grupper.

Ved at behandlingen af begge grupper bliver lagt ét sted — og jeg er tilbøjelig til at mene, at det bør være under hospitalsforvaltningen — vil man både administrativt og behandlingsmæssigt kunne udnytte ressourcerne langt bedre.

Kirsten Sparre Andersen (V):

Når jeg over for indenrigsministeren har udtrykt det ønske, at ministeren skulle tage skridt til at få behandling af henholdsvis alkoholmisbrugere og narkotikamisbrugere lagt ind under én ministers område, har jeg mere end én bevæggrund. Primært er det irrationelt, at to trods alt så beslægtede problemer skal behandles i to ministerier og i to amtskommunale udvalg; det må nødvendigvis betyde spild af ressourcer både i det administrative led og ude på behandlingsinstitutionerne. Sekundært vil en samling af ressourcerne ét sted sandsynligvis i dag give bedre muligheder for behandling af alkoholskadede, idet der lykkeligvis er sket et fald i antallet af nye narkotikamisbrugere og man derfor i en vis udstrækning må have mulighed for inden for de bestående rammer at overlade kapacitet til behandling af alkoholmisbrugere. Desuden har der været relativt meget større bevillinger pr. misbruger inden for narkotikabehandlingen end inden for alkoholbehandlingen, og jeg ser gerne denne skævhed udlignet.

Jeg har med vilje ikke taget stilling til,

[Kirsten Sparre Andersen.]

om behandlingsmulighederne skal samles i indenrigsministeriet eller i socialministeriet. Både alkoholmisbrugere og narkotikamisbrugere er jo desværre i forvejen i vid udstrækning storbrugere inden for såvel det sociale som det sundhedsmæssige område.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg have lov først at sige til fru Kirsten Sparre Andersen, at jeg i og for sig har den lille drøm, at jeg kunne få lidt rigeligere midler til bekæmpelsen af alkoholskadede, da vi jo har betydelig større midler til narkotikabekæmpelsen, men det er i og for sig en anden sag, og i anledning af det spørgsmål, som fru Kirsten Sparre Andersen stiller, vil jeg gerne sige følgende:

Ifølge sygehuslovens § 16 driver amtskommunerne behandlingsinstitutionerne for alkoholskadede, i det omfang behandlingen ikke finder sted på psykiatriske hospitaler eller afdelinger. Det fastslås samtidig, at forvaltningen af disse opgaver varetages af amtskommunernes sygehusudvalg.

Når man i sygehusloven henlægger forvaltningen af disse opgaver til amtsrådenes sygehusudvalg, har man lagt sig på linje med den tidligere lovgivning, der byggede på en betænkning fra 1958 om forsvaret for alkohollidende. Man har her anskuet alkoholisme som et medicinsk problem med hovedvægten lagt på den lægelige og den lægeligt-sociale behandling af patienterne, og man har derfor også ved den fremtidige tilrettelæggelse af administrationen af disse institutioner fundet det naturligt og hensigtsmæssigt at henlægge denne del af behandlingen af alkoholmisbrugere under sygehusvæsenet.

Ved at henlægge opgaven til sygehusudvalget har man også ønsket, at der skal ske en ligestilling i bevillingsmæssig og planlægningsmæssig henseende mellem den behandling af alkoholpatienter, der finder sted på sygehusambulatorier, og den behandling, der finder sted på institutioner, der er beliggende geografisk adskilt fra et sygehus.

Når det drejer sig om bistand til narkotikamisbrugere, er forholdet det, at ansvaret for det behandlingssystem, der er opbygget i overensstemmelse med anbefaling fra kontaktudvalget vedrørende ungdomsnarkomani, er henlagt til de sociale myndigheder.

Begrundelsen herfor er, at narkomani må betragtes som et symptom på sociale tilpasningsvanskeligheder og ikke som en sygdom. Dette betyder, at indsatsen i meget høj grad er koncentreret om det socialpædagogiske og revalideringsmæssige og i mindre grad om den lægelige behandling.

Lad mig her yderligere sige, at kontaktudvalget nu også beskæftiger sig med alkoholskadede og ikke bare narkotikamisbrugere.

Når bistandsloven træder i kraft den 1. april 1976 og amtskommunerne får ansvaret for de eksisterende centre for ungdomsnarkomani m. fl., vil disse centre ifølge bistandslovens almindelige principper stå til rådighed også for alkoholmisbrugere, der har gennemgået en behandling inden for sygehusvæsenets rammer. Selv om der er en god begrundelse for den nuværende opdeling af de to behandlingsområder, har fru Kirsten Sparre Andersen ret i, at problemerne omkring behandlingen og resocialiseringen af alkoholmisbrugere og stofmisbrugere ofte er de samme, og det er derfor meget vigtigt, at der på dette som på mange andre områder etableres et tæt samarbejde mellem sygehusmyndigheder og de sociale myndigheder.

Jeg vil derfor gerne give tilsagn om, at spørgsmålet bliver drøftet nærmere mellem indenrigsministeriet og socialministeriet, efter at man forinden har rettet henvendelse til de kommunale organisationer om de eventuelle problemer, kommunerne måtte have ved administrationen af det pågældende område.

Kirsten Sparre Andersen (V):

Jeg vil gerne takke indenrigsministeren for det lange og fyldestgørende svar og tilføje, at jeg tror, indenrigsministeren vil blive meget populær ude i amtskommunerne, hvis indenrigsministeren tager en sådan forhandling, fordi jeg ved, det er et stort ønske i mange amtskommunale forsamlinger, at man kan få denne sammenkøring af disse to behandlingsformer, som absolut vil komme alle både narkotikabehandlede og navnlig alkoholskadede til gavn.

Ebba Strange (SF):

Jeg lyttede med interesse til indenrigsministerens svar på det af fru Kirsten Sparre Andersen stillede spørgsmål, men vil godt

[Ebba Strange.]

have svaret uddybet lidt, fordi det egentlig bekymrede mig.

For det første vil jeg gerne spørge ministeren, om han ikke også anser alkoholmisbrug for i høj grad at være et symptom på sociale vanskeligheder; det mente ministeren narkomisbrug var, men jeg mener også, at det i meget høj grad gælder alkoholmisbrug.

Endvidere vil jeg gerne sige, at jeg er meget tilfreds med — og det er i det hele taget noget, jeg mener man bør lægge meget stor vægt på ude omkring i amtskommunerne — at der bliver et meget nært samarbejde mellem sundhedsvæsenet og socialvæsenet. Men jeg er bekymret, hvis ministerens svar skal tolkes derhen, at nu skal al narko- og alkoholbehandling henlægges til sygehusvæsenet, og jeg vil meget gerne have et helt klart svar fra ministeren om, at det skal det ikke. For mig at se er der opnået så gode resultater med socialpædagogisk behandling af narkomisbrugere, at jeg ville være bekymret, hvis det var det, der lå i ministerens svar.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kan berolige fru Ebba Strange med, at det i hvert fald ikke er tilfældet. Jeg sagde om alkoholmisbruget, at det først og fremmest var et lægeligt problem, men jeg tilføjede senere, at det var et lægeligt-socialt problem. Når det drejer sig om narkotikamisbrugere, må vi skelne mellem dem, der absolut skal have en hospitalsbehandling, for de får en social behandling, og andre; det er, om jeg så må sige, to sider af samme sag, man kan ikke bare uden videre sige, det ene har det ene, de andre har det andet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Grethe Philip (RV) til socialministeren:

„Vil ministeren overveje at lade det offentlige gå ind i en stærkere kontrol med de private organisationer og foreninger, der opretter plejehjem, særlig med henblik på en bedre økonomisk styring af plejehjemsbyggeriet?“

(Spm. nr. 99).

Skriftlig begrundelse.

I de senere år er der opstået flere organisationer og foreninger, der som et af deres

hovedformål har at oprette og drive plejehjem. Via refusionsordninger påføres der staten og kommunerne store udgifter til driften, hvori indgår betydelige beløb til dækning af boligudgifterne.

Det synes derfor påkrævet at sikre, at det offentlige kommer tidligt ind i billedet ved privat plejehjemsbyggeri og ved erhvervelse af ejendom til anvendelse som plejehjem, således at de planlagte dispositioner kan underkastes vurdering med hensyn til økonomi og standard.

Grethe Philip (RV):

Med mit spørgsmål om stærkere kontrol af private organisationer og foreninger, der går i gang med plejehjemsbyggeri, har jeg ikke ønsket at gå ind i en debat om aktuelle sager omkring oprettelse af plejehjem med private organisationer som initiativtagere. Jeg ønsker derimod at rejse spørgsmålet mere principielt. Jeg finder det nemlig meget lidt betryggende, at organisationer, hvis idealistiske målsætning og vilje til at økonomisere med offentlige midler vi — det må vi jo erkende — ikke altid har sikkerhed for, med meget ringe selvrisiko kan gå i gang med store, kostbare byggerier, der senere via plejehjemstakster i realiteten finansieres af det offentlige. Jeg synes, der er en skærende modsætning mellem den uhyre omhyggelige kontrol, der her fra folketingets side føres med byggeri af statsinstitutioner på alle felter, også inden for det sociale felt, og så den, jeg vil kalde det løshed, der kan ligge i det offentliges kontrol med et såkaldt privat plejehjemsbyggeri. Det er så meget mere beklageligt, som kommunerne ofte er meget sultne, når det drejer sig om plejehjemsinstitutioner, og derfor er i en slags nødsituation, når de skal slutte en overenskomst, og når de løbende skal træffe aftale om plejehjemstaksterne.

Socialministeren (Eva Gredal):

Efter omsorgsloven kan private plejehjem for 10 eller flere pensionister kun oprettes som selvejende institutioner, og når bistandsloven træder i kraft til 1. april næste år, kan private plejehjem uanset størrelsen kun oprettes som selvejende institutioner; de kan altså ikke tilhøre de foreninger eller organisationer, som står bag oprettelsen af hjemmene. Hjemmene har en selvstændig øko-

[Socialministeren.]

nomi, således at der ikke kan tages midler ud af institutionen.

Den kontrol, som fru Grethe Philip efterlyser, er der faktisk mulighed for allerede efter gældende lovgivning. Et plejehjem kan ikke drives, uden at der er overenskomst med én eller flere kommuner om indlæggelse af pensionister, og kommunerne fastlægger selv deres betingelser for samarbejdet, det er derfor kommunalbestyrelsernes ansvar og forpligtelse at gennemføre den nødvendige styring. Men jeg er enig med fru Grethe Philip i, at det er muligt, kommunerne undertiden er gået ind i samarbejdet lidt for let, kan man måske sige, med de selvejende institutioner, fordi de har haft stort behov for plejehjemmene.

Gennem regler, som er fastsat af socialministeriet i de senere år, har kommunerne fået en tilskyndelse til at passe bedre på. Efter den sociale styrelseslov skal der være en planlægning med hensyn til byggeri af sociale institutioner, og det betyder, at kommunalbestyrelserne i højere grad end hidtil må overveje, hvorledes de på lang sigt vil tilrettelægge for sorgen, og også, i hvilket omfang de vil samarbejde med de selvejende institutioner.

Kommunerne er også tilskyndet til denne styring derved, at der er regler for, hvilke udgifter der kan anmeldes til refusion, og ligeledes dette, at der er fastsat et maksimum for disse udgifter. Det står kommunerne frit for at betale en forening eller en organisation for at administrere et plejehjem. At der betales et rimeligt beløb for et administrativt arbejde, er der ikke i sig selv noget forkert i, men en ren administrationsudgift, som aflaster kommunens egen administration, må kommunen selv betale. Det deltager staten ikke i.

Men jeg vil godt sige, at socialministeriet følger udviklingen meget nøje på dette område, og jeg kan oplyse, at jeg for kort tid siden har nedsat en arbejdsgruppe til at undersøge, om der er grund til i cirkulæret om bistandslovens institutioner at give særlige pålæg eller vejledning til kommunerne. Noget af det, udvalget skal tage sig af, er at undersøge spørgsmålet om de administrative og økonomiske virkninger af, at en del selvejende institutioner oprettes af og administreres gennem en centralorganisation. Det

er store samfundsmæssige værdier, der står på spil, og det er vigtigt, at der disponeres rigtigt. Jeg vil derfor til stadighed følge dette område med meget stor opmærksomhed og foreslå ændring af reglerne, hvor og hvis det viser sig nødvendigt. Jeg er meget enig med fru Grethe Philip i de spørgsmål, der er rejst.

Grethe Philip (RV):

Jeg er naturligvis fuldt ud klar over, at kommunerne har en mulighed for at gå ind i billedet, når der er tale om, at en organisation er i færd med at oprette et nyt plejehjem, og jeg er også fuldt ud vidende om, at der er en del kommuner, der har gjort det, men spørgsmålet er, om det er tilstrækkelig betryggende, at kommunerne kan gøre det, når der faktisk rundt omkring optræder sager, hvor man må sige, at kommunerne har været tilbageholdende, har fået bygget for langsomt selv og derfor kommer ud i nogle plejetakster, som må anses for urimelige.

Men jeg er glad for at høre, at socialministeren i hvert fald er opmærksom på problemet, og at man vil tage det op i den arbejdsgruppe, der er nedsat, og eventuelt følge det op med cirkulærestemmelser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hanne Reintoft* (DKP) til socialministeren:

„Vil ministeren oplyse, om det er lovmæssigt korrekt og socialpolitisk forsvarligt, at en lang række kommuner fortsat anvender den praksis i forhold til det offentlige at pålægge samlevende, ikke gifte personer forsørgerpligt over for hinanden?“

(Spm. nr. 115).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet rejses, dels fordi det er et stadig tilbagevendende problem, der medfører megen uensartet og uretfærdig administration, dels fordi cirkulærerne til bistandsloven må tolkes således, at en sådan praksis ikke vil være i overensstemmelse med denne.

Hanne Reintoft (DKP):

Der har længe hersket uvished om ikke gifte, samlevende menneskers forsørgerpligt

[Hanne Reintoft.]

over for hinanden i forhold til det offentlige.

Det er mig bekendt, at man i årevis har tilladt sig at fortolke forsørgslovens § 33, som om der foreligger en sådan faktisk forsørgerpligt.

Til min store beroligelse har jeg af cirkulærene til bistandsloven kunnet se, at man nu fastslår, at denne tvivlsomme forsørgerpligt ikke består mellem ikke gifte personer, men kun mellem ægtefæller og børn, og at der i de papirløse samliv kun skal tages hensyn til bofællesskabets fordele, hvad jeg selvfølgelig er ganske enig i. Desuagtet hersker der såvel i kommuner som i ankestyrelser og amtsankenævnet, man må kalde vild forvirring om praksis lige for øjeblikket. Jeg vil gerne komme med to klare eksempler, ét fra Odense kommune her forleden dag:

En mand venter på invalidepension, fragtaget dagpengene, henvist til § 46-hjælp. Den 17. september flytter han sammen med en enlig dame, der har et skolesøgende barn, hun skal forsørge, med en nettoindtægt på 3.300 kr. 14 dage efter standser man § 46-hjælpen under henvisning til, at hun har forsørgerpligt.

Fra en københavnsk omegnskommune har jeg et tilsvarende: en 53-årig kvinde med et barn lever sammen med en svært alkoholiseret mand, der for størstedelen af tiden er væk fra hjemmet og absolut ikke forsørger hende. Også her står man nu over for en fogedudsættelse, fordi man fastholder, der er en forsørgerpligt, og endog i sit dyreløfteri er gået så vidt, at man har forlangt at komme ud at se, om sengen var opredt i det værelse, han bebod.

Jeg ved godt, vi retter det ved bistandsloven, men jeg synes, det er meget vigtigt, inden bistandsloven træder i kraft, at have fastlagt en praksis, og for de mennesker, det her handler om, er det en ringe trøst, at det bliver ændret om 4½ måned. Jeg synes, vi er nødt til også at vejlede amtsankenævnet om det. Jeg har talt med flere af dem, og de er usikre over for det; derfor ønsker jeg det behandlet her.

Socialministeren (Eva Gredal):

Til fru Hanne Reintofts spørgsmål kan jeg svare, at samlevende, men ikke gifte personer ikke efter forsørgsloven har for-

sørgerpligt over for hinanden, og det bliver, som det også blev nævnt, heller ikke tilfældet efter bistandsloven, der som bekendt træder i kraft 1. april næste år.

Det er da tydeligt nok sagt i cirkulærene om lovene, og det fremgår af de afgørelser, som socialministeriet har truffet i tidens løb, men jeg er glad for at få lejlighed til også at sige det fra denne talerstol. Hvis en mand og en kvinde lever sammen og begge har arbejde uden for hjemmet og den ene mister sit arbejde, kan det sociale udvalg ikke afslå at yde hjælp under henvisning til, at den anden har forsørgerpligt. Noget andet er, at hvis to samlevende har indrettet sig sådan, at den ene arbejder i hjemmet, og den, der arbejder uden for hjemmet, bliver arbejdsløs, så vil hjælpen til dem kunne blive udmålt svarende til hjælpen til ægtefæller. Hertil kommer, at man også i andre tilfælde af samliv ved udmåling af hjælpens størrelse må tage hensyn til de økonomiske fordele ved samlivet, som også fru Hanne Reintoft var inde på, og det kan betyde, at hjælpen ikke ydes med helt samme beløb, som en enlig person har krav på. Om retten til hjælp er der dog ingen tvivl.

Når fru Hanne Reintoft spørger, hvad der er socialpolitisk forsvarligt, kan jeg henvise til, at der jo for tiden foregår en udvikling i samfundet i retning af ændrede samlivsformer. Hvis personer i mange år har levet sammen og har børn, kan noget måske tale for at ligestille dem med ægtefæller både med hensyn til rettigheder og pligter, men den udvikling, som sker, må først sætte sig spor i ægteskabslovgivningen, før sociallovgivningen kan ændres. Den administrative praksis må naturligvis ikke ændres i modstrid med loven. Hvis reglerne ikke bliver anvendt rigtigt, bør den, der ikke har fået, hvad han eller hun har krav på, indbringe det sociale udvalgs afgørelse for en højere instans.

Hanne Reintoft (DKP):

Jeg vil meget gerne takke socialministeren for svaret. Jeg er ganske enig i de linjer, der blev trukket op, og vil bringe de sager videre, fordi jeg tror, vi så kan få en klaring på problemerne.

Hermed sluttede spørgsmålet..

Af *Kaj Hansen* (DKP) til boligministeren:

„Vil ministeren tage initiativ til en lovændring for almennyttigt byggeri, således at butikcentre, der opføres i forbindelse med almennyttigt boligbyggeri, adskilles økonomisk på en sådan måde, at boligforeningerne og lejerne ikke hæfter for underskud, der opstår ved driften af butikcentre?“

(Spn. nr. 98).

Kaj Hansen (DKP):

Mit spørgsmål til boligministeren er født af nogle aktuelle problemer i almennyttige boligforeninger, hvor der er oprettet og drives butikcentre, og andre steder, hvor butikcentre skal bygges. F.eks. i Gellerupplanen ved Århus finder jeg, at der sker en foruroligende sammenblanding af forretningsmæssige og beboermæssige interesser. Her er opstået et betydeligt underskud ved driften af butikcentre, som man i øjeblikket prøver at finde en løsning på, og selv om man vil prøve på at løse dette spørgsmål ved salg af boligforeningens jord, så er det jo jord, der faktisk her som en investeringsmulighed går fra foreningen. Alligevel ser det ud til, at der fortsat vil være et betydeligt underskud, som der ingen dækning er for.

Jeg kan nævne et andet eksempel, det er ved Brøndby Strand, hvor der ikke er bygget butikcenter, men hvor noget sådant er planlagt. Hvis nu centeret ikke kommer til at køre, som man håber, og det giver et betydeligt underskud, så finder jeg det urimeligt, at det kan blive lejerne, der i sidste ende kommer til at betale for de underskud, som disse butikcentre giver. Derfor vil jeg spørge boligministeren, om han vil tage initiativ til, at disse butikcentre økonomisk udskilles fra boligforeningerne på en sådan måde, at lejerne ikke kan komme til at hæfte for underskud.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Efter boligbyggeriloven kan almennyttige boligselskaber indrette butikker i passende omfang til supplerende af boligerne.

Går man lidt tilbage i tiden, blev det som hovedregel anset for en økonomisk fordel for boligerne, at der også var butikker inden for den pågældende afdeling. Butikkerne kunne udlejes til en højere leje end boliglejen, og ved fastsættelse af lejen for afdelingen

kunne de derfor ofte bidrage til at nedsætte boliglejen.

I de senere år er der imidlertid sket en udvikling, der går i modsat retning. Butikkerne placeres nu ofte i særlige butikcentre, som vi ser i flere tilfælde har udlejningsvanskeligheder. Er butikscenteret en del af boligafdelingen, er det rigtigt, at boliglejerne kan komme til at betale underskuddet.

Efter loven er der imidlertid alene tale om en adgang til at indrette butiklokaler, og de behøver ikke nødvendigvis at blive en del af boligafdelingen. Butiklokaler kan opføres af det almennyttige boligselskab som en særskilt afdeling af selskabet, og i så fald har de ikke fælles økonomi med boligafdelingen. De vil også kunne opføres af en helt anden bygherregruppe, f.eks. et selskab, der stiftes af de kommende butiksindehavere el.lign.

En lovændring er således ikke nødvendig for at få en økonomisk adskillelse imellem boliger og butikker, og dette gælder, hvad enten butikkerne indrettes i et særligt center, eller de indrettes i selve boligblokken.

Jeg kan tilføje, at både boligselskaberne og støttemyndighederne er opmærksomme på den risiko, butikkerne kan være for en boligafdeling, men en sådan risikoafvejning må foretages konkret i hvert enkelt tilfælde, og det vil nok af hensyn til beboernes butiksforsyning være at gå for vidt at forbyde boligselskaberne at indrette butikker i boligafdelingerne.

Kaj Hansen (DKP):

Der er ikke noget at indvende imod den redegørelse, boligministeren har givet, for den svarer til de nuværende forhold. Boligministeren siger bl.a., at disse butikcentre kan udskilles, således at de økonomisk ikke får nogen forbindelse med lejerne, og det er rigtigt, at de kan. Men det, mit spørgsmål går på, er, om ministeren vil foranledige, at de skal adskilles økonomisk på en sådan måde, at lejerne ikke kan komme til at hæfte for underskud. For det, at de kan udskilles som selvstændige økonomiske enheder, giver jo ikke nogen garanti for, at de i alle tilfælde vil blive det.

Derfor må jeg fortsat spørge, om ministeren enten ved lovforslag eller i cirkulæreform vil drage omsorg for, at disse butikcentre i fremtiden bliver udskilt på en sådan

[Kaj Hansen.]

måde, at lejerne ikke kommer til at hæfte for underskuddet.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan gentage det sidste, jeg sagde, at det er et spørgsmål om en risikoafvejning i de enkelte tilfælde, og det er min opfattelse, at det, ikke mindst af hensyn til beboernes butiksforsyning, vil være at gå for vidt at forbyde boligselskaber at indrette butikker i boligafdelingerne. Jeg kan ikke for nærværende gå ind i de konkrete sager, som hr. Kaj Hansen nævnte, Brabrand Boligselskab f.eks. Jeg kan kun sige, at vi har jo tidligere behandlet dette spørgsmål i folketingets spørgetid, og jeg har lovet boligudvalget orientering om udviklingen i dette forhold.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Knud Damgaard* (S) til boligministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage sig i anledning af det problem, der er rejst i forbindelse med branden i Stengade, for så vidt angår en hurtig gennemførelse af bedre brandsikringsforanstaltninger?“

(Spm. nr. 105).

Boligministeren (Helge Nielsen):

Hr. Knud Damgaard spørger, hvad ministeren agter at foretage sig i anledning af det problem, der har rejst sig i forbindelse med branden i Stengade. Jeg kan sige, at brandkatastrofen på Nørrebro jo på rystende måde har gjort det klart, at der må tages nye initiativer for at hindre gentagelser. Jeg er helt klar over, at der hurtigt må træffes beslutning om de foranstaltninger, der skal gennemføres for at sikre beboere i ældre ejendomme i tilfælde af brand.

Jeg havde på denne baggrund i mandags en drøftelse med repræsentanter for bl.a. kommunale organisationer om en raskitse til et forslag om brandsikring i ældre beboelsejendomme. Efter skitsen er det tanken, at den enkelte ejer af en beboelsejendom skal gennemgå sin ejendom med henblik på tilstrækkelig brandsikring. Han skal sikre sig sagkyndig bistand hertil og udarbejde en rapport om de brandsikringsforanstaltninger, der er nødvendige. Herefter skal ejeren inden en vis kortere frist — der regnes fore-

løbig med et halvt år — gennemføre de forbedringer, som skal til for at give beboerne en rimelig sikring i tilfælde af brand. Lejerne i ejendommen skal have adgang til at deltage i gennemgangen af bygningen og gøres bekendt med resultatet.

Der må i tilknytning til en sådan lov om brandsikringsforanstaltninger fastsættes tekniske brandkrav, som ejendommen skal opfylde. For at lette gennemførelsen må der også udarbejdes vejledninger for både ejere og lejere.

Med hensyn til finansieringen er det tanken, at udgifterne i princippet skal afholdes ved optagelse af lån eller ved frigivelse af midler fra Grundejernes Investeringsfond. Jeg tænker mig samtidig at åbne adgang til at anvende midler fra ejendommens opretningskonto til betaling af forrentning og afdrag på de optagne lån. Herved kan lejestigninger som følge af udgifterne begrænses eller helt undgås. Specielt for de ejendomme, der må forudses kondemneret og nedrevet i løbet af en kortere årrække, må finansieringen af brandsikringsforanstaltningerne give anledning til særlige overvejelser. Det bliver nok her nødvendigt at åbne adgang til offentlig støtte fra stat og kommune i form af tilskud til dette arbejde.

Knud Damgaard (S):

Jeg kan takke ministeren for det meget positive svar, og måske ikke mindst for det hurtige initiativ, som heldigvis ikke bærer præg af paniktankegang og ikke lægger op til panikforanstaltninger, men roligt og nøgternt søger at få analyseret situationen og få bragt det til veje, som i dag er nødvendigt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kaj Hansen* (DKP) til boligministeren:

„Vil ministeren tage initiativ til at ændre loven om boligtilsyn, således at de nødvendige brandsikringsforanstaltninger kan gennemføres uanset bestemmelsen i § 11, hvorefter en ejer ikke kan pålægges foranstaltninger, der overstiger 20 pct. af ejendommens årsleje, og vil ministeren endvidere drage omsorg for, at de brandsikringsregler, der gælder for de kondemnerede ejendomme, overholdes?“

(Spm. nr. 102).

Kaj Hansen (DKP):

I tilslutning til det spørgsmål, vi lige har behandlet, har jeg stillet boligministeren nogle spørgsmål vedrørende loven om boligtilsyn. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at efter loven om boligtilsyn er det jo kommunerne og deres boligtilsyn, der har ansvaret for, at bl. a. sundhedstilstanden er af en sådan karakter i ejendommen, at det er forsvarligt, og ligeledes, at det er sådan, at personer, der opholder sig i ejendommen, ikke udsættes for særlig fare i brandtilfælde.

Det er sådan i denne lov, at der er lagt et loft over, hvor meget boligtilsynet kan kræve inden for en periode af 5 år, og dette loft ligger på 20 pct. af ejendommens årsleje. Der er eksempler på, at dette forhindrer, at man kan få gennemført de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, som vil være nødvendige.

Endvidere er det sådan, at kondemnerede ejendomme, alt efter hvilken karakter kondemneringen har, kan komme til at ligge i op til 20 år efter en afsagt kendelse, og derfor vil jeg gerne spørge boligministeren, om han finder, at det boligtilsyn, som man har for de kondemnerede ejendomme, er tilstrækkeligt bl. a. efter de katastrofale erfaringer, vi lige har høstet.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan i en vis udstrækning henvise til det svar, som jeg lige har givet hr. Knud Damgaard.

Som jeg nævnte i dette svar, er det tanken at udarbejde et særligt lovforslag om brandsikring af ældre ejendomme. Jeg har på samme måde som hr. Kaj Hansen overvejet, om de nødvendige brandsikringsforanstaltninger kunne sikres gennemført ved ændring af boligtilsynsloven. Jeg har her været opmærksom på, at boligtilsynslovens 20 pct. begrænsning i forhold til lejen nok er til hinder for at få gennemført effektive brandsikringsforanstaltninger og øvrige ting, navnlig i de helt gamle ejendomme, hvor brandsikring i almindelighed vil være mest påkrævet.

Boligtilsynsloven omfatter også, som hr. Kaj Hansen sagde, andet end brandsikring, og jeg er kommet til det resultat, at vi må sigte specielt på brandsikring. Ved at gennemføre en særlovgivning specielt om brandforanstaltninger opnår man, dels at bolig-

tilsynslovens 20 pct. begrænsning i forhold til lejen ikke kommer ind i billedet, dels at der sker en forenkling af proceduren i forbindelse med gennemførelsen af de nødvendige brandsikringskrav.

Jeg tror, at denne fremgangsmåde vil være bedst egnet til at sikre en hurtig og en effektiv brandsikring af de gamle ejendomme, herunder også af dem, som hr. Kaj Hansen omtalte, der er kondemnerede, men som skal ligge i forskellige antal år.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg er ganske klar over, at spørgsmålet om en effektiv brandsikring ikke alene er et spørgsmål om selve lovgivningen, idet det jo er overladt til kommunerne at gennemføre dette boligtilsyn. Jeg vil gerne spørge, om ministeren ikke finder, at der vil være grund til at indskærpe nu over for kommunerne, at dette boligtilsyn, i særlig grad med hensyn til sikkerhedsforanstaltninger over for brand, gøres mere effektivt.

Jeg ved, at repræsentanter for den kommunistiske gruppe i Københavns borgerrepræsentation for mere end 1 år siden har stillet forslag om en effektiv gennemgang af alle gamle ejendomme bl. a. også med hensyn til brandsikkerhedsforanstaltninger, men dette er ikke i det år, der er gået, blevet til noget, og derfor tror jeg, det også vil være nødvendigt, at man indskærper over for kommunerne, at de fuldt og helt følger de love, som folketinget har gennemført.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan sige til hr. Kaj Hansen, at det er tanken, at denne effektivitet skal være indholdet i en paragraf i det lovforslag, som jeg i øjeblikket arbejder med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul H. Møller (KrF)* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Finder ministeren det rimeligt, at danske søfolk på danske skibe i udenrigsfart forholdes muligheden for at se danske tv-udsendelser fremsendt pr. videotape, og agter ministeren i anledning af østre landsrets afgørelse af 10. ds., hvorefter benyttelsen af båndene er kendt ulovlig, ved en lovændring at muliggøre båndenes fortsatte anvendelse?“
(Spm. nr. 107).

[Poul H. Møller.]

Skriftlig begrundelse.

Den trufne afgørelse i østre landsret er utvivlsomt overensstemmende med nuværende lovgivning på området, men findes alligevel helt urimelig. Søfolk må jo lide mange afsavn ved de langvarige fravær fra familie, venner og fædreland, og den af rederiet A. P. Møller praktiserede service over for sine medarbejdere gav en vis kompensations herfor.

Det må formodes, at langt de fleste søfolk i forvejen har tv opstillet i deres hjem her i landet, for hvilke der er betalt licens, og da der ved fremsendelsen af videobåndene ikke foreligger nogen kommerciel udnyttelse af disse, synes det både rimeligt og påkrævet at muliggøre en sådan fortsat forbindelse mellem Danmark og dets søfolk.

Poul H. Møller (KrF):

Som det fremgår af spørgsmålets tekst, er det foranlediget af en afgørelse for nylig i østre landsret, hvorefter det er blevet rederiet A. P. Møller forbudt fremtidig at fremsende videobånd med optagelse fra danske tv-udsendelser til dets sejlene medarbejdere i udenrigsfart.

Nu skal jeg straks sige her, at jeg betvivler ikke, at dommen er helt overensstemmende med gældende lovgivning på dette område, men alligevel finder jeg den urimelig. Vi ved jo alle sammen, at, som vi synger i sangen, „Den sømand han må lide“, han må lide afsavn på mange områder ved disse langvarige fravær fra hjem, kone og børn, foræninger, familie, venner osv., fra hjemlandet i det hele taget, og her har rederiet så, synes jeg, fundet en vis kompensation til medarbejderne for dette fravær ved at meddele sig gennem disse videobånd.

Det må formodes, at langt de fleste af disse søfolk, som sejler på udenrigsfart, har et tv-apparat opstillet herhjemme, for hvilket de formentlig også har betalt licens, som man bør og skal gøre det, de har bare ikke megen glæde af alle disse udsendelser normalt. Der er jo ikke tale om nogen kommerciel udnyttelse af udsendelserne, men blot om en, om jeg så må sige, forsinket udsendelse, en genudsendelse. Ligesom alle arbejdere, som har skifteholdsarbejde, og som derfor ikke har anledning til i normal sendetid at overvære udsendelserne, i de senere

år har fået dem på et senere tidspunkt, hvor de har mulighed for at se dem, må det andet være rimeligt. Selv om det er ophavsretten, vi er inde på her, er der ingen afgift eller ekstra honorar til medvirkende at hente dér, fordi det som sagt ikke er en kommerciel udnyttelse. Derfor finder jeg det rimeligt og påkrævet at muliggøre, at denne forbindelse fortsat eksisterer mellem Danmark og dets søfolk.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Mathiasen*):

Den første del af hr. Poul H. Møllers spørgsmål kan jeg klart besvare benægtende. Jeg finder det ikke rimeligt, at danske søfolk på danske skibe i udenrigsfart forholdes muligheden for at se danske tv-udsendelser fremsendt pr. videobånd. Det er netop på denne baggrund, at jeg i sin tid nedsatte et udvalg med den opgave at undersøge de praktiske og økonomiske problemer i forbindelse med tilvejebringelse og distribution af radio- og fjernsynsprogrammer til brug for søfarende.

Udvalget blev nedsat i juli 1973 i forbindelse med en ændring af radioloven, der gjorde det muligt for Danmarks radio at udøve programvirksomhed bl. a. ved fremstilling af programmer til distribution på anden måde end gennem almindelige udsendelser, f. eks. videokassetter til skibe i udenrigsfart. Udvalget har for nylig modtaget et materiale fra Danmarks radio, der formentlig vil gøre det muligt for udvalget at afslutte sit arbejde i løbet af ret kort tid.

Den anden del af spørgsmålet vedrører kunstnernes ophavsrettigheder. I en dom, der netop er blevet afsagt af østre landsret, er det blevet fastslået, at rederiet A. P. Møller er uberettiget til med henblik på fremførelse på sine skibe at optage på billed- og lydbånd fjernsynsprogrammer, ved hvis produktion medlemmer af Dansk Journalistforbund har medvirket på en sådan måde, at de har hel eller delvis ophavsret til programmerne, og som ellers er eller har været programsat i Danmarks radio og tv.

Hr. Poul H. Møller har spurgt, om jeg vil søge gennemført en lovændring, der muliggør en anvendelse af billedbånd, som den har fundet sted på A. P. Møllers skibe. Jeg vil imidlertid gerne understrege, at jeg både af principielle grunde og af hensyn til Dan-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

marks internationale forpligtelser efter Bernkonventionen er betænkelig ved at tage initiativet til et væsentligt indgreb i kunstneres rettigheder. Jeg må i hvert fald, inden jeg tager endelig stilling til rettighedsspørgsmålet, afvente resultatet af overvejelserne i det udvalg, som beskæftiger sig med spørgsmålet om programmer til de søfarende. Udvalgets arbejde vil formentlig give det nødvendige grundlag for optagelse af forhandlinger med ophavsmændenes organisationer, og det kunne jo tænkes, at kunstnerne vil være villige til at overdrage deres rettigheder i forbindelse med radio- og tv-programmerne på rimelige og fornuftige vilkår.

Poul H. Møller (KrF):

Jeg siger tak til ministeren for svaret og for løftet om fortsat at undersøge mulighederne, selv om det var noget vegt. Men jeg vil godt benytte anledningen til at spørge ministeren, om denne ophavsret kan gælde en almindelig tjenestemandsansat udsendesleder i tv, som optager almindelig reportage, sportstransmissioner og lignende udsendelser, f. eks. også transmissioner her fra det høje ting. Jeg ved jo nok, at oratoriske begavelser kan svinge sig helt op til det kunstneriske niveau, men jeg kan ikke tænke mig, at der derudfra skulle bestå nogen ophavsret, jeg mener i hvert fald, at en del af de udsendelser, vi har i tv, kan der ikke foreligge nogen ophavsret til.

Jeg er godt klar over, at det er et ømtåligt spørgsmål, som har verseret i flere år, men jeg håber, at måske også dette kan give anledning til, at det bliver klarlagt, om der findes nogle muligheder.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Der gælder i de tilfælde, som hr. Poul H. Møller nævnte, en ophavsret, og det, der skal afklares, er, hvordan den kan ændres på et tidspunkt.

Edele Kruchow (RV):

Jeg vil gerne først, inden jeg stiller mit spørgsmål til ministeren, understrege, at jeg ligesom hr. Poul H. Møller er indforstået med, at den dom, der er faldet, er i overensstemmelse med den gældende lovgivning. Men spørgsmålet er alligevel, om en licens-

betaler, der er sømand, og som privat siger til sin familie: tag og optag de udsendelser og send dem til mig på en eller anden måde, ikke har ret til det, og at han så i sin dagligstue på skibet inviterer nogle venner til at se det, det mener jeg måtte være lovmedholdeligt, hvis man ser på § 11 i lov om ophavsret. Der står nemlig, at af et offentliggjort værk må enkelte eksemplarer fremstilles til privat brug, men de må ikke udnyttes på anden måde.

Jeg vil gerne spørge, om ministeren vil have opmærksomheden henvendt på dette og undersøge — hvis ministeren ikke kan svare på stående fod — om det ikke ganske simpelt hen er, fordi man kommercielt har anlagt sag mod rederiet, og det er rederiet, der selvstændigt har taget et initiativ. Hvis det var privatmanden selv, så tror jeg, han havde vundet sagen.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Det er jo netop et eksempel, som drøftes meget på en lang række områder. Det er hele spørgsmålet om kassetter og en hel række andre ting, det gælder jo også grammofoner. Det er et af de problemer, vi kommer til at tage stilling til ved fornyelsen af ophavsretsloven, når de kloge herrer engang bliver enige om, hvordan den skal udformes. Generelt kan man gøre det, men det er en af de ting, som skal tages op til undersøgelse.

Poulsgaard (FP):

Som gammel sømand ved jeg, hvad glæde man kan have af, at der er nogle bøger om bord. Jeg holdt op med at sejle, inden fjernsynet faktisk blev opfundet. Jeg synes også, det var et meget vagt løfte, vi fik her. Sømand betaler skat, og de er med til at tjene valuta hjem, så det klodser noget, det er i hvert fald et folkefærd, der er al mulig grund til at tage hensyn til. Det kan jo heller ikke være ministeren helt ubekendt, at en lang række aftapninger foregår i private hjem, hvor man spiller ind fra radio over på bånd. Der er vi altså også i konflikt med hele ophavsretten. Det er et spørgsmål, vi nok skal til at se på.

Men jeg vil gerne stille ministeren det helt konkrete spørgsmål: vil ministeren prøve at rykke det udvalg, sådan at vi får en hurtig afgørelse, så hurtig som over-

[Poulsgaard.]

hovedet muligt, for det er virkelig et problem, der trænger sig på?

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg kan for en gangs skyld sige, at jeg er helt enig med hr. Poulsgaard i sigtet, at sømændene burde have den form for service fra Danmarks radio, ikke mindst fordi de er licensbetalere.

Så kan jeg glæde hr. Poulsgaard ved med det samme at sige, at jeg allerede har rykket indtil flere gange, for at udvalget skulle blive hurtigst muligt færdigt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bilgrav-Nielsen (RV)* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren optage forhandling med den svenske regering om fremskyndelse af byggeriet af en jernbanetunnel mellem Helsingør og Helsingborg?“

(Spm. nr. 109).

Skriftlig begrundelse.

Ved adskillige lejligheder har jeg på det radikale venstres vegne fremhævet det ønskelige i, at der hurtigst muligt kunne etableres en jernbanetunnel mellem Helsingør og Helsingborg.

Under folketingets trafikdebat forleden fremførte jeg på ny ønsket, idet jeg spurgte trafikministeren, om han ville undersøge muligheden af at trække dette spørgsmål ud af Øresundsudvalgets undersøgelse, således at arbejdet med bygning af det fælles svensk-danske anlæg mellem Helsingør og Helsingborg kunne fremskyndes.

Ministeren afviste dette, idet ministeren mente som tidligere trafikministre, at dette ikke ville få svenskernes støtte.

Ifølge en meddelelse fra Ritzaus Bureau har den svenske rigsdags trafikudvalg imidlertid den 13. november 1975 udtalt, at man betragter spørgsmålet om etablering af en jernbanetunnel mellem Helsingør og Helsingborg som en vigtig sag, idet man anser det for ønskeligt, at en større del af den tunge, langtgående transport føres over på jernbanen.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg har ved adskillige lejligheder, navnlig ved trafikdebatter her i folketinget, efterlyst en mere realistisk holdning til de store trafikprojekter, vi har haft til diskussion. Vi har fremført ønsket om, at man prioriterede anlæggene, og vi har i det prioriteringsønske sagt, at den faste forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg efter vor opfattelse absolut var en af de væsentligste ting.

Man har ikke fra socialdemokratiets side, heller ikke fra den nuværende minister, villet høre på dette ønske. Nu foreligger der imidlertid en klar tilkendegivelse fra Sverige om, at man er parat til at trække denne forbindelse ud af Øresundspakken, som vi har kaldt den, til selvstændig gennemførelse.

Jeg har derfor spurgt ministeren, om han er parat til nu på dette nye grundlag at optage en forhandling med den svenske regering. Jeg håber naturligvis, at ministeren er positiv. Er han det, så har vi virkelig en chance for for en gangs skyld at komme i gang med noget og ikke fortsat at skulle lade hele pakkelsen spørre for et enkelt projekt.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg kan naturligvis på baggrund af det, jeg har læst i aviserne, oplyse, at jeg har været i kontakt med den svenske trafikminister i anledning af det forhold, som spørgsmålet vedrører. Jeg har dér fået bekræftet, at der ikke hos den svenske regering er nogen ændret opfattelse med hensyn til indholdet og gennemførelsen af det svensk-danske undersøgelsesarbejde omkring Øresundsproblemerne, som er sat i gang.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at den svenske rigsdags trafikudvalg i den udtalelse af 13. november, som hr. Bilgrav-Nielsen henviser til i begrundelsen for sit spørgsmål, tillige har udtalt, at udvalget med tilfredshed konstaterer den fordomsfri, forudsætningsløse, som det hedder på svensk, karakter af det undersøgelsesarbejde, som de to regeringer har sat i gang. Udvalget udtaler videre, at ved dette arbejdes omfang og tilrettelæggelse synes også formålet med det, som forslagsstillerne tilstræber, i væsentligt omfang tilgodeset.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det er interessant at få oplyst, at den svenske trafikminister synes fuldstændig at ville desavouere et enstemmigt svensk trafikudvalg.

Jeg spørger trafikministeren, om han er enig med mig i, at udvalget entydigt har udtalt, at det ønsker fremprioriteret HH-forbindelsen, og jeg spørger ministeren, om han er parat til at følge en indstilling, en flertalsindstilling, fra det danske folketing om, at man følger denne svenske indstilling op.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg må henvise til det, jeg netop nævnte i mit første svar, at det svenske trafikudvalg har udtalt sin tilfredshed med den forudsætningsløse karakter, som disse forhandlinger har.

Jeg råds ikke i mødet den 14. mellem Nordisk Råds trafikudvalg og nogle af trafikministrene, og derfor kan jeg selvfølgelig ikke vide, hvad der er sket på dette møde, men kan kun henholde mig til, hvad jeg har sagt om den kontakt, jeg har været i med min svenske kollega, og det svar, jeg har afgivet, er i fuld overensstemmelse med den svenske regerings standpunkt. Da det i øvrigt turde være bekendt, at såvel den danske som den svenske regering principielt ser positivt på en HH-forbindelse, har jeg svært ved at se det saglige formål med at søge at konstruere et modsætningsforhold mellem de to regeringer i dette spørgsmål.

Holmberg (V):

Vi var nogle, der deltog i Nordisk Råds møde, og som ministeren refererede, kom det jo pludselig på dagsordenen dér meget overraskende, vistnok også for den svenske trafikminister.

Minister Norling gjorde opmærksom på, at nu ville den svenske regering rette henvendelse til den danske regering om forhandling. Jeg vil gerne spørge ministeren: er en sådan henvendelse kommet?

Endvidere gjorde vi opmærksom på, at vi altid havde prioriteret netop HH højt, men vi regnede med, at det var med i den såkaldte pakke, og at vi havde et par års tænkepause.

Endvidere spørger jeg trafikministeren:

var den danske trafikminister på forhånd orienteret om, at netop denne forbindelse ønskedes løst separat fra den svenske regerings side?

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg kan kun sige, at der ikke er kommet nogen henvendelse fra den svenske minister om nogen forhandling. Og jeg kan yderligere sige, at efter hvad der foreligger for mig, kom HH-linjen ind, jeg tror, det var i begyndelsen af 1972, under forhandlingerne om den samlede løsning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren drage omsorg for, at grundejere, hvis ejendomme omvurderes i perioden mellem de almindelige ejendoms-vurderinger, ikke udsættes for en skattemæssig forskelsbehandling?“
(Spm. nr. 108).

Skriftlig begrundelse.

Ved ansættelse af grundværdi gives der ved beregning af grundskatterne nedslag for en række afholdte forbedringer.

Disse fradrag bortfalder 30 år efter, at forbedringen er gennemført.

Nogle steder i landet bortfalder disse nedslag, hvis der mellem to ordinære vurderinger foretages omvurdering, andre steder sker det ikke.

Det ville være rimeligt, om man overalt anvender en regel om, at nedslaget først bortfalder ved første ordinære vurdering efter nedslagets forældelse.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Hr. Bernhard Baunsgaard har spurgt, om jeg vil drage omsorg for, at grundejere, hvis ejendomme omvurderes i perioden mellem de almindelige ejendomsvurderinger, ikke udsættes for en skattemæssig forskelsbehandling. Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at den forskelsbehandling, som spørgeren hentyder til, skulle vedrøre fradraget i grundværdien for forbedringer.

Reglen om bortfald af fradrag for forbed-

[Ministeren for skatter og afgifter.]

ringer står i vurderingslovens § 18, stk. 2, hvorefter fradrag ikke må gives for forbedringer, som er fuldført længere tilbage end 30 år før vurderingen. Bestemmelsen fortolkes således, at fradraget slettes ved førstkommande vurdering efter, at de 30 år er forløbet, og dette gælder, uanset om førstkommande vurdering er en almindelig vurdering, en årsomvurdering eller en anden omvurdering.

Jeg er ikke bekendt med, at dette ikke overholdes i praksis overalt i landet, men det har muligvis tidligere kunnet glippe visse steder, fordi vurderingsrådene ikke havde den kontormæssige bistand, som skulle holde kontrol med spørgsmål af denne art. Jeg tror, at det fremtidig vil gå væsentlig bedre, fordi det nu overalt er kommunerne, der yder vurderingsrådene kontormæssig bistand, og kommunerne er bekendt med forbedringsarbejdernes foretagelse fra deres kommunale forvaltning. Jeg vil dog gerne bede ligningsdirektoratet være opmærksom på spørgsmålet og eventuelt indskærpe reglen over for vurderingsmyndighederne.

I slutningen af begrundelsen udtaler hr. Bernhard Baunsgaard, at det ville være rimeligt, om man overalt anvender den regel, at nedslaget først bortfalder ved den første ordinære vurdering efter nedslagets forældelse. En sådan regel kan ikke gennemføres uden lovændring, men da jeg i nær fremtid agter at fremsætte et forslag om ændring af vurderingsloven, kan vi jo drøfte hr. Bernhard Baunsgaards tanke under folketingets behandling af lovforslaget.

Jeg gør dog opmærksom på, at man heller ikke efter hr. Bernhard Baunsgaards tanke vil kunne undgå en vis forskelsbehandling. De ejere, for hvilke de 30 år udløber året efter en almindelig vurdering, vil efter hr. Bernhard Baunsgaards tanke få fordel af forbedringen i 33 år, medens andre kun får fordelen i 30 eller 31 år, alt efter hvor tæt på en almindelig vurdering de 30 år udløber.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige tak for svaret. Det er klart, at der vil kunne komme denne forskel på de 31-33 år, men den vil nok være til at bære, fordi det vil være hele nabolaget,

der så deler fælles skæbne. Det bliver jo især påfaldende, hvis man har en række ens villaer, der har fået samme nedslag, og så kun en enkelt af dem omvurderes ind imellem. Så føler han det ekstra uretfærdigt, at han skal behandles på den måde.

Jeg håber altså, ministerens overvejelser ender i, at vi venter til den første ordinære vurdering. Jeg siger tak for svaret.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg vil godt for fuld klarheds skyld sige, at det ikke er gjort med ministerens overvejelse. Som jeg understregede i mit første indlæg, forudsætter det lovændring, og her har jeg sagt, at forslaget, som hr. Bernhard Baunsgaard har nævnt det, kan tages op til drøftelse i forbindelse med den behandling af det pågældende lovforslag, som vi får i denne samling.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er da godt klar over, at det afhænger af folketinget, men det første er jo, at ministeren når til en positiv afgørelse og opfordrer os til at gennemføre den positive afgørelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Gert Petersen (SF) til justitsministeren:

„Vil ministeren foretage sig noget i anledning af blokeringerne af en række danske fiskerihavne?“

(Spm. nr. 114).

Gert Petersen (SF):

Vi har i øjeblikket en situation, hvor en række danske fiskerihavne er blokeret, og jeg skal ikke her udbrede mig voldsomt om situationen, den er kendt. Jeg vil godt høre, hvad ministeren agter at foretage sig i anledning af disse blokeringer. Når jeg så har hørt ministerens svar, vil jeg vende tilbage til problemet og tage stilling til det svar.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Jeg forstår, at hr. Gert Petersen allerede har besluttet sig til at vende tilbage uden at kende svaret.

Svaret er, at regeringen nøje følger den

[Den fg. justitsminister.]

situation, der er opstået på fiskeriområdet, og at det er min overbevisning, at det samme er tilfældet hos de lokale myndigheder, hvis arbejds- og ansvarsområde berøres af situationen, herunder bl. a. de stedlige havne-myndigheder og de stedlige politimestre.

Der er sikkert nogle, der spørger, hvorfor politiet ikke har grebet ind over for de etablerede blokader af fiskerihavnene. Jeg kan dertil svare, at der mig bekendt ikke er forekommet episoder af en sådan art, at politiets indgriben har været påkrævet. Jeg er vidende om, at der har været en enkelt situation, hvor politiet har været tilkaldt i en mindre, rent privat havn, men også i dette tilfælde blev der ikke behov for en politimæssig indgriben.

Det er regeringens pligt, så vidt det overhovedet er muligt, at forhindre, at der i forbindelse med en konflikt på arbejdsmarkedet finder en udvikling sted i retning af kaos, men mon ikke hr. Gert Petersen kan være enig med mig i, at der næppe findes nogen patentløsning på den konflikt, som nu er opstået? Det er imidlertid regeringens opfattelse, at alle muligheder for at bringe konflikten til ophør på fredelig vis må undersøges til bunds. Det er regeringens håb, at der inden for en rimelig tid må vise sig en tilfredsstillende udgang på konflikten. Sker dette mod forventning ikke, foreligger der en ny situation. Jeg finder det imidlertid ikke formålstjenligt på nuværende tidspunkt at drøfte, hvilke foranstaltninger der i så fald bør iværksættes.

Gert Petersen (SF):

Jeg takker for svaret og også for ministerens kommentar til, at jeg ville gå herop igen. Naturligvis ville jeg det. Jeg imødeså med megen spænding det svar, og hvad enten jeg var tilfreds med det eller ej, så ville det under alle omstændigheder kræve en kommentar.

Jeg har ikke spurgt med den bagtanke, som jo somme tider ligger bag spørgsmål, der stilles heroppefra, at man sådan vil give et eller andet råd til regeringen. Det har jeg ikke ønsket. Jeg vil ikke efterlyse noget indgreb, men jeg vil nok sige, at i betragtning af, efter hvad det er oplyst i dagspressen — jeg ved ikke, om det er nået

frem til den fg. justitsminister — at blokadevagter i går faktisk standsede et skib i Hirtshals, der var på vej ud, uden at politiet greb ind, så troede jeg, at der måske var indledt en ny praksis, endda med tilslutning fra et flertal i denne sal, også flertallet til højre i salen. Men jeg forstår nu, at det ikke er tilfældet, og at der ganske simpelt er tale om forskelsbehandling.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Jeg fangede ikke rigtig hr. Gert Petersens spørgsmål, men jeg må måske have lov til at se det som et spørgsmål om, hvorvidt jeg jeg og regeringen mener, at blokader er blokader, uanset hvem der iværksætter dem, hvor de iværksættes, og hvilket formål de måtte have. Hvis det er det, jeg må have lov at lægge i spørgsmålet, så er svaret ja.

Gert Petersen (SF):

Vi har i den forløbne tid været ude for en hel del blokader — en hel del er måske så meget sagt, men vi har været ude for to blokader, som har givet anledning til megen presseomtale. Disse blokader har været lovligt varslet og har været i overensstemmelse med de arbejdsretlige regler. Det er denne blokade ikke. Jeg må altså give udtryk for, at jeg er uenig med ministeren i vurderingen af, at blokader er blokader.

Ninn-Hansen (KF):

Hr. Gert Petersens bemærkninger giver mig anledning til at stille et spørgsmål til den fg. justitsminister, selv om jeg mener, han har besvaret det.

Jeg går ud fra, at hr. Gert Petersen har tænkt på den erklæring, statsministeren har afgivet her i denne sal på et andet spørgsmål, hvor statsministeren fastslog, at det er en ret for enhver at bevæge sig i lovligt ærinde, altså også at bevæge sig til sin arbejdsplads. Med denne ret følger også en beskyttelse fra myndighedernes side, en sikring af, at denne ret til at færdes kan sikres af myndighederne.

Jeg går ud fra som givet, at statsministerens erklæring fortsat gælder, og at statsministerens erklæring ikke alene gælder, hvis denne ret til at komme til sit arbejde består i, at man skal bevæge sig på landjorden, men også hvis man skal bevæge sig til vands,

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Selv om det tilkommer statsministeren, tror jeg da godt, jeg kan tillade mig på hans vegne at bekræfte det.

Maigaard (SF):

Jeg forstod den fg. justitsminister sådan, at regeringens grundstandpunkt var, at en blokade er en blokade, uanset hvor den finder sted. Det er et klogt standpunkt. Så går jeg ud fra, at følgen må være, at blokader skal behandles ens.

Nu har vi jo fået at vide af det materiale, der er sendt til folketinget, hvordan blokaden på Info er blevet behandlet. Bl. a. har vi set, at politiets efterretningstjeneste har beskæftiget sig med spørgsmålet om den faglige blokade. Jeg skal derfor spørge regeringen, om den har bedt politiets efterretningstjeneste om også at beskæftige sig med fiskeriblokaden.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Som jeg havde lejlighed til også som fg. justitsminister for en uge siden at meddele, havde regeringen heller ikke bedt efterretningstjenesten om at undersøge noget andet, men efterretningstjenesten havde i en given situation været spurgt og havde svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Erlendsson (FP) til forsvarsministeren:

„Hvilke forholdsregler har ministeren taget eller agter at tage for at sikre en rolig afvikling af fristaden Christiania inden den 1. april 1976 som besluttet af folketinget?“ (Spm. nr. 116).

Skriftlig begrundelse.

I et møde med ledende christianitter lørdag den 15. november har disse bedt mig bringe dette spørgsmål frem til besvarelse i folketinget, idet de frygter, at en utilstrækkeligt forberedt afvikling vil kunne føre til voldelige konfrontationer med personbeskædigelser og eventuelt død til følge.

Erlendsson (FP):

I lørdags havde jeg som så ofte før lejlighed til at tale med ledende folk fra fristaden

Christiania; måske udtrykker jeg mig forkert, når jeg siger ledende folk, for spørgsmålet er, hvor meget de leder, men jeg kunne så ændre det til toneangivende folk, toneangivende over for offentligheden igennem medierne, denne gang var det gennem fjernsynet.

Mødet forløb meget fornøjeligt både for åben skærm og bagefter. Jeg kan sige for min egen del, at jeg synes meget godt om folk, der udtaler sig åbent om deres synspunkter og uden omsvøb, og ingen kan i hvert fald klage over, at nogen af deltagerne i denne debat, som vi havde derude, på nogen måde gjorde en røverkule af deres hjerte. Derfor mener jeg også, at jeg kan konstatere, at indstillingen hos christianitterne nu er den, at de så småt er ved at indstille sig på, at folketingets beslutning om arealets rømning for beboerne inden den 1. april næste år er uigenkaldelig og vil blive gennemført. Det synes jeg er glædeligt.

Jeg synes også, at der derfor er grund til at lægge vægt på, at de samtidig ytrede ængstelse for, at en dårligt forberedt afvikling af området kunne føre til voldelige konfrontationer, som kunne medføre personskader, og Per Iversen Løvetand sagde det så kraftigt, at der kunne komme dødsfald ud af det. Derfor har jeg stillet mit spørgsmål til forsvarsministeren: hvilke forholdsregler er der taget eller vil der blive taget for at sikre en rolig afvikling af Christianiaområdet?

Den fg. forsvarsminister (Erling Jensen):

Efter at folketinget den 10. april 1975 traf beslutning om, at der straks skulle påbegyndes forhandlinger om afviklingen af Christiania, så den kan være afsluttet senest den 1. april 1976, har der været ført en række drøftelser med bl.a. Christianias beboere, Københavns kommune, socialministeriet og miljøministeriet. Under drøftelser med beboerne har forsvarsminister Orla Møller og hans embedsmænd hver gang opfordret dem til at fremsætte forslag til alternative løsninger i forbindelse med Christianias rømning senest den 1. april 1976, idet der samtidig er givet tilsagn om, at man ville formidle de fornødne kontakter til de berørte myndigheder. Beboerne har dog ikke reageret på disse opfordringer, for-

[Den fg. forsvarsminister.]

mentlig ud fra den betragtning, at en samlet beboergruppe ville stå stærkere i de stadige krav om forlængelse af Christianias eksistens ud over den 1. april.

Benyttelsen af området har som bekendt været betinget af, at Københavns kommunes krav til bygningsmæssige foranstaltninger blev efterkommet. Der har i den anledning været ført en del korrespondance mellem kommunen og forsvarsministeriet.

Efter at kommunen den 10. juli 1975 meddelte ministeriet pålæg om inden for to måneder at opfylde tidligere stillede krav om sådanne foranstaltninger i forbindelse med den fortsatte benyttelse af området, har Christianias beboere, der er blevet holdt løbende orienteret om kommunens krav, selv søgt at afhjælpe manglerne i løbet af sommeren. På grund af denne særlige indsats lod kommunen en fastsat to måneders frist passere. Den 12. november 1975 fremsatte kommunen imidlertid krav om rømning og afspærring af 18 bygninger i Christiania. På dette tidspunkt var en meget væsentlig del af kommunens krav opfyldt, og der blev af kommunen fastsat en frist på 14 dage til rømning og afspærring af de omtalte beboelser, som i det væsentlige drejer sig om skure på Bastion- og Redanområdet. Efter et møde med Christianiaboerne den 13. november besluttede disse at opfylde kommunens krav.

Da kommunen således har godkendt den fortsatte benyttelse af det overvejende antal bygninger i Christiania, er der grund til at antage, at tiden frem til den 1. april 1976 vil forløbe roligt. Som bekendt fik Christianiaboerne i 1973 tilsagn om at måtte benytte arealerne i en periode på tre år, der udløber i marts 1976. Det vil således ikke være muligt uden medvirken fra beboernes side at påbegynde afviklingen af Christiania før udløbet af denne 3 års frist. Men som nævnt er forsvarsministeriet da også indstillet på at bistå beboerne, hvis der skulle fremkomme ønsker om alternative løsninger inden den 1. april.

Jeg kan tilføje, at der selvfølgelig allerede nu er forhandlinger mellem alle berørte myndigheder om afvikling den 1. april. Sigtet hermed er at få afviklingen og flytningen til andre lokaliteter til at foregå så stilfærdigt som muligt.

Erlendsson (FP):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg prøvede også at berolige christianitterne med, at alt nok ville gå, som de ønskede det.

Det blev jo sagt af forsvarsministeren ifølge Folketingstidende 1974-75 (2. samling) sp. 3206, at det forslag til folketingsbeslutning, som mit parti fremsatte den 25. februar 1975, var, sådan sagde han det, komplet overflødigt, for der har fra starten været lagt en fast plan for de 3 år, som man altså skulle kunne fortsætte, „og den bliver fulgt, og selvfølgelig bliver der også foretaget det nødvendige i så henseende.“

Der skete bare det i lørdags, at jeg fik at vide, at ingen anede noget som helst om, hvad der skulle ske med området. Ingen havde fået nogen som helst underretning om, i hvilken takt det skulle ske, og derfor mente jeg, både af hensyn til befolkningen som helhed og ikke mindst til de mennesker, hvis beboelsesvilkår i hvert fald nu forandres, at det var rigtigt at skabe klarhed om spørgsmålet.

Den fg. forsvarsminister (Erling Jensen):

Jeg forstod på spørgeren, at denne klarhed var skabt.

Kurt Brauer (SF):

Jeg har et par tillægsspørgsmål, som jeg gerne vil stille den fg. forsvarsminister. Jeg vil gerne høre, om ministeren finder det tilfredsstillende, at den byplanlæggende myndighed, Københavns kommune, ikke har sørget for at udarbejde en byplan for området, og om ministeren mener, at det øger risikoen for en konfrontation, den dag der skal ske en afvikling efter den vedtagelse, som er foretaget i dagsordensform her i folketinget.

Endvidere vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan det kan være, at det såkaldte Christianiaudvalg ikke rigtig har fået at vide, hvad der skal foregå i denne sag, og om ministeren mener, at det kunne gavne en fornuftig afvikling, hvis det såkaldte Christianiaudvalg her i folketinget fik en orientering om, hvilke planer der er for afviklingen, og hvilke muligheder der er for en fredelig afvikling af Christiania. Det er vel nok det spørgsmål, det mest drejer sig om: hvorledes undgår vi den konfrontation, som så mange højreorienterede har lagt op til i denne sag?

Den fg. forsvarsminister (*Erling Jensen*):

Jeg er overordentlig glad for hr. Kurt Brauers sidste og meget positive bemærkning, som jeg tror vi er aldeles enige i. Hvis Christianiaudvalget har behov for oplysninger, det ikke hidtil har modtaget, så skal jeg orientere min kollega herom og sørge for, at det får dem i hænde.

Ellers skal jeg henvise til, at der i denne tid og gennem temmelig lang tid har været løbende, fornuftige, grundige forhandlinger med alle implicerede myndigheder, og jeg føler mig overbevist om, at disse forhandlinger har det hovedsigte og også vil få den løsning, som hr. Kurt Brauer efterspørger, nemlig en fornuftig, afbalanceret afslutning på denne sag.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af *Dohrmann* (FP) til ministeren for offentlige arbejder (13/10 75):

„Finder ministeren det rimeligt, at togpassagerer til Sønderjylland, der på hverdage benytter DSB, ved togafgange fra København efter kl. 19 ikke kan komme længere sydpå end til Fredericia?“

(Spm. nr. 40).

Begrundelse.

Gennem kostbare annoncer m. m. opfordres folk til at benytte de kollektive trafikmidler. En af forudsætningerne for, at kampagnen overhovedet skal have nogen mening, må være, at DSB så også forsøger at tilrettelægge sit program, således at publikum kan være tjent med det. For Sønderjyllands vedkommende er det aldeles utilfredsstillende, at togafgange fra København efter kl. 19 på hverdage ingen forbindelse har sydpå, således at Fredericia bliver endestation. Hvad dette indebærer for det sønderjyske publikum, kan ministeren sikkert tænke sig til, men det bør dog tilføjes, at mange passagerer, herunder også soldater til de sønderjyske garnisoner, har haft en ekstraudgift til taxa på op til 200 kr. I betragtning af de beløb, der bliver anvendt til den sjællandske regionaltrafik, synes det indlysende, at der finder en forfordeling

sted, ligesom DSBs såkaldte rationaliseringer nok nærmere må betegnes som indskrænkninger i provinsen.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (13/11 75):

Ved tilrettelæggelsen af Ic-systemet, som fra køreplan K 74 har dannet rygraden i jernbanetrafikken mellem landsdelene, var DSB tilbageholdende med på almindelige hverdage at etablere forbindelser med afgang fra København så sent, at passagererne først kunne nå frem til bestemmelsesstationen efter midnat. Sådanne sene tog er erfaringsmæssigt kun lidt efterspurgt og ydermere meget omkostningskrævende, idet lønudgiften netop i de sene aftentimer er særlig tyngende.

I princippet er seneste afgang fra København til Jylland kl. 20, men der kan med denne afgang kun opnås direkte forbindelse til enkelte af de større destinationer, nemlig Århus — men ikke nord herfor — Kolding og Esbjerg, men ikke syd for Kolding eller nord for Esbjerg. Dagens sidste Ic-tog fra København kl. 21 tager navnlig sigte på betjeningen af Fyn (Odense an kl. 23.55), men videreføres af materieltekniske grunde til Fredericia.

I indeværende køreplan kører det sidste gennemgående tog Fredericia-Padborg på mandage-fredage fra Fredericia kl. 22.44 med ankomst til Padborg kl. 0.06. Toget har i Fredericia forbindelse bl. a. fra Ic-toget fra København kl. 19, og det har ved afgang fra Fredericia normalt kun ca. 20-40 passagerer, hvoraf ca. 5-10 ankommer med Ic-toget fra Sjælland og Fyn. Passagertallet falder allerede fra Kolding, og syd for Vojens er der sjældent mere end ca. 10-15 passagerer.

Det er karakteristisk for de meget sene aftentog, at de på hverdage og navnlig i Jylland har en meget svag benyttelse. Et evt. endnu senere tog måtte ventes at få en så dårlig benyttelse, at udgifterne ved kørslen ville stå i et urimeligt forhold til trafikbehovet. På søndage, hvor passagertallet er væsentlig større, er der indlagt tog fra Fredericia til Sønderjylland en time senere, dvs. med forbindelse fra København kl. 20.

Med Ic-tog fra København kl. 20, der har en gennemgående togdel over Kolding til Esbjerg, er der dog også på hverdage forbin-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

delse til Haderslev, nemlig med DSB-rutebil fra Kolding med ankomst til Haderslev kl. 0.45. Jernbanebilletter er gyldige til denne tur. Det bør dog bemærkes, at passagertallet også på denne tur er meget beskedent.

Jeg kan endvidere oplyse, at der til DSB ikke erindres publikumshenvendelser med klager over forholdet.

Alt taget i betragtning må jeg derfor anse den nuværende betjening for tilstrækkelig i forhold til det foreliggende trafikbehov.

Af *Dohrmann* (FP) til undervisningsministeren (6/11 75):

„Ministeren bedes oplyse, hvilke problemer vi har eller kan forvente at få i Sønderjylland, eftersom man påtænker at opføre et grænsforskningsinstitut i Åbenrå, og så fremt ministeren mener, at vi har problemer af national karakter, var det så ikke rimeligt, at staten fuldt ud finansierede projektet?“

(Spm. nr. 82).

Begrundelse.

Som sønderjyde er det ikke alene med forbavelse, men også med en vis bekymring, at det konstateres, at man nu 55 år efter genforeningen påtænker at opføre et grænsforskningsinstitut i Åbenrå.

Som det sikkert vil være ministeren bekendt, er forholdet mellem dansk og tysk i dag stort set så afslappet og godt, at det med stolthed kan fremvises som eksempel for andre steder i verden, hvor forholdene desværre er anderledes.

Min bekymring gælder foruden den økonomiske side af sagen i særdeleshed også det faremoment, der ligger i, at et forskningsinstitut traditionen tro vil rode og snage i en masse ting, som i dag ikke er problemer, men som ganske givet vil blive det, hvilket vil være til stor skade i grænselandet.

Medmindre ministeren kan påpege en række alvorlige problemer, jeg som sønderjyde ikke kender til, må det påtænkte grænsforskningsinstitut fra min side betragtes som pengespild og ødelæggende for et afslappet forhold mellem mindretallene nord og syd for grænsen.

Hvis ministeren har mulighed for at be-

svare det, bedes det endvidere oplyst, om man har nogen bestemt i søgelyset som leder af instituttet, samt om Folkehjems økonomi også har spillet ind ved oprettelsen af instituttet.

Undervisningsminister *Ritt Bjerregaards* svar (13/11 75):

Forslaget om oprettelse af Institut for grænseregionsforskning blev stillet i sommeren 1972 af Sønderjyllands amtsråd. Spørgsmålet om instituttets oprettelse har siden været genstand for indgående overvejelser, inden der mellem Sønderjyllands amtsråd og undervisningsministeriet er opnået enighed om at søge instituttet etableret.

Ved min vurdering af forslaget om oprettelsen af Institut for grænseregionsforskning har jeg ikke fundet at burde gå ind i en nærmere vurdering af konkrete problemer i Sønderjylland, men derimod at vurdere, om der generelt var behov for grænseregionsforskning i Danmark, og på hvilken måde dette behov i givet fald mest hensigtsmæssigt blev dækket.

Uanset at der hersker et afslappet og godt forhold omkring den dansk-tyske grænse, er dette ikke ensbetydende med, at der ikke er problemer i grænseregionen. Den afspændte atmosfære i grænselandet gør, at man i stedet for at tænke på grænsens forsvar (også kulturelt) må indstille sig på at løse de problemer, der opstår i en samarbejdssituation. Dette forhold er fælles for en række landegrænser i Vesteuropa og har givet anledning til fælles bestræbelser med hensyn til jernbaner, veje, ledningsnet, forureningsbekæmpelse, kultur, turisme m. v. Endvidere giver grænseregionerne anledning til overvejelser omkring konkurrenceforhold (f. eks. erhvervs- og prispolitik, afgiftspolitik o. a.), egnsudvikling, sygehusplanlægning m. v. De nævnte bestræbelser finder sted f. eks. i EF og i Europarådet.

Der er efter min opfattelse en klar dansk interesse i at følge med i og deltage i det europæiske arbejde omkring grænseregionernes problematik. Dette gøres bedst ved at etablere en dansk grænseregionsforskning, der naturligt først og fremmest må tage udgangspunkt omkring den dansk-tyske grænse. Grænsforskningsinstituttet skal

[Undervisningsministeren.]

ikke blot drive forskning, men skal også indsamle og formidle informationer om grænseregionernes problemer.

Grænseregionsproblemerne har både lokal og national interesse; lokalt fordi det er grænseregionens befolkning og erhvervsliv, der umiddelbart er berørt af regionens problemer, nationalt fordi de centrale myndigheder (politiske og administrative) selvsagt har en interesse i og en forpligtelse til at bidrage til løsningen af disse problemer. Det har derfor efter min opfattelse været en naturlig forudsætning, at Institut for grænseregionsforskning burde etableres med tilskud såvel fra Sønderjyllands amtsråd som fra staten. Jeg har med tilfredshed modtaget oplysning om, at amtsrådet har besluttet at yde tilskud til instituttets etablering og drift.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at instituttet i første omgang søges etableret for en 5-årig periode, således at der inden udløbet heraf skal foretages en bedømmelse af instituttets virksomhed. Spørgsmålet om ydelse af statstilskud til instituttet vil blive forelagt for folketingets finansudvalg.

Med hensyn til de i begrundelsen til spørgsmålet stillede yderligere spørgsmål kan jeg oplyse, at der ikke under drøftelserne om instituttets oprettelse har været peget på navngivne personer som leder af instituttet. Stillingen som direktør for instituttet forudsættes i øvrigt oplået og ansøgerne underkastet en faglig bedømmelse. Der har ikke under drøftelserne mellem Sønderjyllands amtsråd og undervisningsministeriet været nævnt noget om Folkehjems økonomi. En placering af instituttet i lokaler i Folkehjem forekommer mig imidlertid helt naturlig, og der forudsættes på normal måde indgået lejekontrakt mellem Folkehjem og instituttet herom.

Jeg finder i øvrigt anledning til at tage afstand fra påstandene i begrundelsen om, at „et forskningsinstitut traditionen tro vil rode og snage i en masse ting, som i dag ikke er problemer, men som ganske givet vil blive det til stor skade i grænselandet“, og at grænseforskningsinstituttet må betragtes „som pengespild og ødelæggende for et afslappet forhold mellem mindretallene nord og syd for grænsen.“ Jeg skal blot anføre, at mindretalsproblemer kun er en mindre del

af grænseregionsproblemerne, samt at Sønderjyllands amtsråds aktive deltagelse i bestyrelsen for instituttet for mig er tilstrækkelig garanti for, at instituttet vil komme til at virke til gavn for grænselandet.

Af Voigt (FP) til undervisningsministeren (6/11 75):

„Ministeren bedes oplyse prisen på, hvad det har kostet skatteborgerne, at nordisk institut ved Odense universitet har fundet frem til, at det mest anvendte drengenavn er Peter, og at det mest anvendte pigenavn er Anne?“

(Spm. nr. 84).

Begrundelse.

Det kan naturligvis være morsomt for en snæver kreds at vide, at det såkaldte gode borgerskab yderst sjældent vælger navne, som arbejderklassen gerne benytter, og at folk med folkeskoleuddannelse og en ikke-boglig erhvervsuddannelse ikke er så traditionsbundne på det område som mennesker med det, man almindeligvis kalder en højere uddannelse.

Det kan også være vanvittig morsomt at vide for disse forskningsmennesker, at i 1945 blev de fleste piger kaldt Lis, Birgit og Lene, og i 1955 var det Pia, Birgitte og Birgit, samt ikke at forglemme 1965, hvor pigerne helst skulle hedde Gitte, Bettina og Anne.

I samme årstal var de populæreste drenge navne Erik, Jørgen, Ole, Jan, Kim, Per, Henrik, Lars og Peter.

Dette er efter min opfattelse en meningsløs måde at sjeske med borgernes penge på, og jeg vil tillade mig at mene, at ministeren efter en nøjere gennemtænkning vil komme til samme sunde opfattelse.

Den slags undersøgelser må være et rent hobbyanliggende for egne penge.

Flotte standpunkter og undersøgelser for andres penge er ikke en bønne værd.

Jeg kan meddele ministeren, at ovenstående stod at læse i Jyllands-Posten for den 5. november 1975.

Undervisningsminister *Ritt Bjerregaards* svar (14/11 75):

Ca. 6.000 kr. Jeg skal i øvrigt henvise til mit skriftlige svar af 23. april 1975 på hr.

[Undervisningsministeren.]

Voigts spørgsmål af 16. april 1975 om samme emne.

Af *Wilhelm* (VS) til ministeren for skatter og afgifter (10/11 75):

„Hvad agter ministeren at foretage sig i anledning af den såkaldte nye skattefidus, advokat Mogens Glistrup skulle have opdaget, og som den 3. november 1975 førte til registrering af 15 nye anpartsselskaber med Mogens Glistrup som stifter og direktion?“ (Spm. nr. 97).

Begrundelse.

Det bemærkelsesværdige er ikke, at Glistrup finder nogle fiduser og benytter dem i stor stil. Det bemærkelsesværdige er, at disse fiduser — de gamle såvel som den „nye“ — har været påpeget af VS allerede for fem år siden, altså før Glistrup blev kendt af en større offentlighed, men at de skiftende finans- og skatteministre intet har gjort for at stoppe disse fiduser.

Det hænger sammen med, at der ikke er tale om fejltagelser eller om huller i lovgivningen, men at fiduserne er mulig gjort helt bevidst til gunst for kapitalen.

Den „nye“ fidus har at gøre med selskabernes mulighed for at anvende forskudt regnskabsår. Dette hul i lovgivningen er let nok at stoppe, og det er som sagt fem år siden, VS forlangte det, så der har været god tid. Det viser, at problemet ikke er skatteteknisk, men politisk, og det må være rimeligt, at vi nu får at vide, om regeringen vil gøre noget ved det, eller om den stadig lægger mere vægt på at kunne kalde socialdemokratiet det mest erhvervsvenlige parti.

Minister for skatter og afgifter *Svend Jakobsens* svar (18/11 75):

I begrundelsen for spørgsmålet anføres, at den „nye“ fidus har at gøre med selskabernes mulighed for at anvende forskudt regnskabsår.

Endvidere anføres det, at VS allerede for fem år siden har påpeget bl. a. den her omtalte fidus.

Jeg går ud fra, at der hermed sigtes til det af folketingsmedlemmerne Sigsgaard og Kjær Rasmussen den 11. februar 1971 stillede forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af mulighederne for skatteund-

dragelse gennem transaktioner med aktieselskaber. Forslaget drejede sig dels om at afskaffe retten til at trække skattemæssigt underskud fra i de følgende to års overskud for aktieselskaber, som har ændret virksomhed eller aktionærkreds, og dels om at afskaffe retten til at fradrage tab ved salg af aktier mellem personer og/eller aktieselskaber, som er finansielt forbundne. I forslaget og dets bemærkninger er adgangen til at anvende forskudt regnskabsår ikke omtalt. Forslaget blev ikke vedtaget af folketinget.

Oplysningerne i spørgsmålet og i begrundelsen herfor gør det ikke muligt at bedømme, om der er tale om — som det betegnes i spørgsmålet — en ny skattefidus, eller hvori denne i givet fald nærmere består. I en artikel i BT den 11. november 1975 om den også i spørgsmålet nævnte registrering af 15 nye anpartsselskaber refereres hr. Mogens Glistrup for at have udtalt, at systemet er nogenlunde det samme, som han er tiltalt for at have brugt.

På den givne anledning vil jeg anmode statens ligningsdirektorat om at foretage en nærmere undersøgelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om trafikhavne.

(Lovforslag nr. 45. Fremsat 22/10 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Otto Mørch (S):

Vi er i socialdemokratiet tilfredse med, at vi nu efter mange års kommissionsarbejde kan tage stilling til en generel lovgivning på trafikhavnsområdet.

Vi konstaterer, at selv om kommissionsarbejdet begyndte så langt tilbage som i 1956, så er der hen ad vejen via arbejdsudvalgets arbejde udført et betydningsfuldt og værdifuldt rådgivningsarbejde i forbindelse med løsningen af konkrete havneproblemer, bl. a. vedrørende visse havnes udbygningsplaner, udbygning af sejlløb ind til havnene, fastsættelse af skibs- og vareafgifter, ordensreglementer m. v. Men nu foreligger der så et egentligt retformforslag vedrørende vore trafikhavne, og vi kan principielt tilslutte os lovforslagets to hovedsynspunkter, nemlig for det første udarbejdelsen af en landshav-